3-a Jaro. N-o 53 (103) APERAS SEMAJNE 16. Septembro 1926

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Redaktanto: E. LANTY 14, Avenue de Corbéra, Paris-XII | Sidejo de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, Rue Boyer, Paris-XX | Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig O 27

AL LA BALKANAJ POPOLOJ (1)

HENRI BARBUSSE

Mi troviĝis inter vi. Mi premis viajn laboristajn kaj kamparanajn manojn, virojn, virinojn, kaj gejunulojn, en la ejoj aŭ la loĝejoj, en kiujn vi estis ĉirkaŭpelataj, kaj ni kune komuniiĝis en Bukaresto, Sofio, Belgrado, Budapeŝto, Vieno — kaj iafoje en landoj kiuj ne estas viaj, malproksime de viaj naskiĝlandoj, el kiuj vi estis devigitaj forkuri kvazaŭ for de pesto.

Plena de la vidado de via kalvario, kaj forta pro viaj korbatoj, mi kredas, ke de nun mi ĉi tion nur devas diri al vi: Proletoj, malgraŭ la apogo per kiu kelkaj apartaj noblaj spiritoj kunhelpas vin, nur vin mem fidu en tutmondo. Nenio iam venos al vi de supre, krom trompoj kaj batoj. Kiel la militintoj, kiuj pentegas pro sia obeemo, neniigu la respekton, kiu eble estas ankoraŭ en vi, rilate al reĝimoj kaj direktantaroj, kiuj bezonas vin por plenumi siajn fiagojn.

Viaj malamikoj estas viaj regantoj. La vasta eŭropa scenejo bruegas pro pompaj paroladoj pri popolrajto kaj paco, recitataj de plenrajtigitoj aŭ ministrovestitaj eminentuloj.

Mi, franciano, scias la malbonegan rolon, luditan de oficiala Francio en Eŭropo depost la milito. Mi honoras al mi tial ke, ĉe kelkaj publikaj cirkonstancoj, mi kuniĝis kun frataj alilanduloj, kiuj ege malaprobis la kulpojn kaj krimojn de l' francia registaro, kaj mi neniam ekpensis samigi Francion kun la uloj, kiuj sin intersekvas en la parizaj palacoj. Estas ilia Francio, kiu sufokis la unuan germanian revolucion, kiu sufokis la proletaran hungarian revolucion kaj plene helpis la regadon de l' militistaĉoj, kiu triumfe kune penis en Polio, en Baltaj Ŝtatoj, en Hispanio, rekatenigi la

HENRI BARBUSSE

popolojn, kaj kiu faris ĉion eblan por same okazigi en Rusio.

La registaroj Bratianu-a, Volkov-a, Paŝiĉ-a, Pangalos-a, kaj ĝis hieraŭ la Horti-a, ne estis pli firme apogataj de iu, ol de la reprezentantoj de la Revolucia Francio kaj de la libera Anglio. Ciuj ĉi uloj reciproke ridetas al si kaj sin interhelpas. Cetere, ili estas similaj. La unuj estas nenio alia krom la pli sangoplena reproduktaĵo de la aliaj. Ĉie ili enkorpigas la saman sistemon, la saman ideon: Militi kontraŭ la urb- kaj kamparpopolo, nepre malebligi, ke la laboristoj estigu per logika kuniĝo sian realan surpezon kaj amplekson, faligi la gvidantojn, masbuĉi la vivantojn, mutigi la postvivantojn.

Viaj direktantoj, servantoj de l' grandaj internaciaj komercagentoj, estas viaj malamikoj. La internacia faŝismo estas samtempe flanka diktatoreco de la ŝtato kaj ekspluatado de l' laboro. Ili estas trans la barikado. Kaj tiuj ankaŭ estas viaj malamikoj, kiuj uzas demokratian pretekston samkiel la aliaj uzas patriotisman pretekston, por instigi vin al malnobliga disciplino kaj hontinda obeemo.

Via lando, ĝi estas vi. La proletaro estas kunigita kun sia lando samkiel la nutrotero mem. Kaj la sola kerneca kaj firma principo, kiu eliras el la nuntempa socia ĥaoso, ĝi estas la proletara solidareco. Ĉiuj proletoj kaj la tuta proletaro: vi, laboristoj, kamparanoj, kaj vi ankaŭ, ekspluatataj oficistoj kaj intelektuloj, kaj vi ankaŭ lernejaj gejunuloj en kiuj vivas la juna ardega konscienco de l' popolo mem.

Estas pro solidareco, ke vi iam forĵetos sklaveman obeemon. Por masbuĉi la kamparanojn sur kampoj, la laboristojn sur stratoj, por malplenigi la domojn kaj plenigi la malliberejojn kaj la tombejojn, necesas armeoj, por konsistigi armeojn necesas via konsento. Estas la bulgaria soldato kaj la rumania soldato, samkiel estas aliloke la francia sol-

(1) El « Les Bourreaux » (La turmentantoj) antaŭ nelonge aperinta verko.

dato, kiuj okazigas la malfeliĉegojn, kaj la soldato, ĝi estas vi.

Per solidareco vi aranĝos sur logikajn kaj naturajn bazojn tiun homan komunecon kompare kun kiu la demokratia burĝa ideologio estas nur pala abstrakta desegnaĵo, kiun oficialaj direktantoj uzas nur kiel pretekston. Tiun tagon vi finfine obeos vian propran sorton.

Sed nun, rumanianoj, bulgarianoj, jugoslavianoj, macedonianoj, grekianoj, via tasko estas la plej kruda. Via sorto estas la plej malhela en la vasta batalado, ankoraŭ duone idea, kiun ni provas estigi por detrui unu fojon por ĉiam la rabadon kaj la barbarecon.

Ni antaŭsentas la estonton. Sed dume fluas via sango, kaj ni ĉiutage angore ekscias pri la tributo, kiun vi pagas al la sankta klasbatalo, kaj la funebro kiun ni pro tio sentas estas ankoraŭ, ve, nur kolera krio.

Via peno, tamen, ne estas vana, eĉ se vi ŝanceliĝas, eĉ se momente vi estas senpovaj. Ĝi estas por ni belega instruo. Via nefleksebla martira obstineco super la funebraj rikoltoj vekas nian esperon kaj antaŭenpuŝas nian agadon. Ĝi akrege instigas nin al fruktodona organizado, al unuiĝo liberigonta la subpremantojn, kaj al maltimo. Ĝi preparas la regadon de l' socia ekvilibro, kiun oni povas ankaŭ nomi la regadon de l' justeco. Ĝi akcelas historian finiĝon.

Inter vi, mi, kiu estis veninta al vi por traserĉi tombejojn kaj nombri mortintojn, mi pli bone konsciis nian vivan devon. Kiam mi pri vi parolis al franciaj kaj mezeŭropaj proletoj, kiam mi transdonis al ili, kiel vi tion estis petinta min, vian amikecon kaj konfidon, kaj kiam mi pridiris al ili viajn dolorojn, mi sentis kiom, pere de tiaj instruoj, la popolo akiras pli karan konon de l' genio de sia forto kaj de l' postuloj de sia brilega morto : La homa interfratiĝo sub la mizera uniformo, sub la soldata uniformo, kaj sub la sanga uniformo.

Elfrancigis G. Salan.

Gekamaradoj! Ĉu vi konscias la gravecon de nia decido pri la prezmalaltiĝo de nia gazeto? Se jes, vi klopodadu por varbi novajn abonantojn. — Se tion vi ne farus, vi devigos nin realtigi la prezon.

Ni bezonas almenaŭ 1.000 novajn abonojn.

Sanga Septembro

Je la memoro de la viktimoj falintaj en 1922-23

Kio falas por la libero, mortas neniam!

Hr. Botev.

Je tiuj ĉi vortoj mortis miloj da bulgaraj laboristoj, batalantaj por sia libereco. Ili diradis : « La morto por klasa liberigo ĉiam estas dolĉa kaj trankvila... ! ». « Ni mortos ridetante kaj kun malfermitaj okuloj ; ni batalos ĝis la laboranta klaso estos liberigita el la nuna kapitalista reĝimo ».

Antaŭ tri jaroj, dum septembro, la bulgara burĝaro, helpite de aliaj burĝaj hundoj, komencis persekuti ĉiujn klaskonsciajn laboristojn. Oni komencis aresti ilin kaj tiujn vilaĝanojn, kiuj rilatis kun laboristaj organizoj. La burĝaro, vidante klare, ke ĝia regado baldaŭ pereos, ke la laboristaj partioj de tago al tago plifortiĝas kaj minacas ĝian regadon, cerbumadis por trovi rimedon por eliri el ne-elirebla vojo ; ĝi mobilizis siajn fortojn kaj inside okazigis antaŭ-tempan ribelon. Ĝi ja estis malbone organizita ; mankis gvidantoj, ĉar tuj ĉe la komenco ili estis arestitaj ; cetere la ribelo ne estis ĝenerala, sed okazis nur en kelkaj lokoj.

Dum ĉi tempo la laboristoj perdis la plej bonajn homojn. Sanktaj ili estas en nia memoro, kiel spirit-gvidantoj montrantaj la vojon sur kiu ni devas kuraĝe marŝi por atingi nian liberigon el la kapitalista reĝimo.

Ni, bulgaraj laboristoj, honoras kaj gloras ilin, jurante, ke ni imitos ilian ekzemplon kaj venĝos ilian morton. Ni ne malesperu, amikoj ; la finfina venko estos nia. Ni venkos, tial ke la klaso al kiu ni apartenas portas en si la estontecon. Malgraŭ okazaj malvenkoj, ni ne havas eĉ dubeton pri la nepre okazonta finfina venka batalo.

Z.

Rakosi-Proceso en Budapeŝto

Jam en la numero 26 (78) de S-ulo ni sciigis pri la tuta Rakosi-afero, okazinte en Budapeŝto pasintjare.

La geakuzitoj jam de post dek monatoj estas en karceroj, kaj ilia proceso nur la 12-an de julio komenciĝis. La reakcia Horti-Betlen registaro, plej severe volis puni ilin, por timigi la eventualajn « kulpontojn ». Je tio servis la stataria (1) juĝado, kiu aŭtune provis « solvi » la tutan aferon. La tutmonda proletaro per protestoj savis la akuzitojn el tia honta kaj kruela juĝado.

Kvindek kvin (55) Gek-doj staris antaŭ la « sendependa » juĝistaro, forte gardata de policamasoj. La juĝejon proletoj ne povis eniri ; nur al la parencoj de la akuzitoj ĝi estis permesita ; kaj dum la lasta procestago eĉ la parencoj estis malliberigataj.

La tutmondan proletaron tre interesis ĉi proceso, kaj pro tio multaj laboristaj kaj eĉ liberalaj gazetoj sendis raportistojn por ĉeesti la proceson. Ankaŭ laboristoj, ekz. la Germania soc-dem. partio kaj la Ĉeĥoslovakia kom-partio sendis reprezentantojn. Oni atendis K-don H. Barbusse el Francio, sed li ne povis alveturi.

Post preskaŭ 4-semajna debatado estis eldirata la juĝo : K-do M. Rakosi ricevis 8 1/2 jaran malliberigpunon ; K-do Z. Weinberger 8 jaran ; K-do K. Ori 4-jaran ; K-do J. Gögös 3 1/2-jaran ; K-dino K. Haman (SAT-anino) 28-monatan punon. Tri K-doj ricevis po 28-monata puno, kvin K-doj po 2-jara kaj 11 K-doj po 22-monata. La ĉi supraj Gek-doj estis akuzitaj kiel komunistoj, kaj poste sekvis la gvidantoj de l' « Socialista Laborista Partio », kiuj ankaŭ jam de longaj monatoj estis enkarcerigitaj.

K-do S. Vagi ricevis 1-jaran malliberigpunon (li estas la ĉefgvidanto de la partio), K-do A. Weishaus 1-jaran kaj aliaj 3 K-doj de 3 ĝis 10-monatan punon. La aliaj 24 K-doj estis absolvitaj.

La Gek-doj tre kuraĝe sin tenis antaŭ la juĝistaro, konfesante siajn politikajn opiniojn kaj neniel konsentante diri, ke ili iel ajn pentas.

233-466.

(1) Kion signifas tiu vorto ? Vane ni serĉis en vortaroj. La K-doj atentu ne ŝkribi nacilingve por « S-ulo ». — Ni ŝatus ekscii, ĉu tiaj artikoloj estas legataj kun intereso. Estas dubinde, tial ke jam delonge la ĉiutagaj, ĉiulandaj gazetoj raportis detale pri tiu proceso. Sed, ni ripetas, la legantaro vortigu sian opinion. Ni havas nur unu celon : kontentigi kiel eble plej multe da legantoj. — *Red.*

Uralo antaŭ sep jaroj

La monatoj julio-augusto-septembro 1919 por Uralo kaj Siberio estas plenaj je memorajoj, ĉar tiutempe ĉi-regionoj liberiĝis definitive el la nigra reakcio reginta tie dum tuta jaro.

Kial Uralo kaj Siberio, depost oktobro 1917 partoj di Sovetio, denove trafis en manoj de l'blankuloj ?

Post la packontrakto inter Germanio kaj Rusio, ĉekoslovakaj regimentoj veturis orienten al Vladivostok sur la transsiberia fervojo. En majo 1918, K-do Trockij postulis, ke ili senarmiĝu, ĉar ili etendiĝis laŭ la tuta longeco de l'fervojo, en Penza, Samara, Ufa, Zlatoust, Ĉeljabinsk kaj Omsk. Ili rifuzis, kaj nokte, la 27-an de majo 1918, unu el la taĉmentoj en Ĉeljabinsk, helpate de la fervojadministracio, okupis la stacidomon kaj senarmigis la ruĝan taĉmenton. Aliaj taĉmentoj sekvis tiun ekzemplon kaj fariĝis « Defendantoj de l'reĝimo Kerenski ». En Omsk estis formata « Provizora Siberia Registaro », kies milita ministro Kolĉak gvidis la militmovojn kontraŭ la Ruĝa Armeo. Ĉie komenciĝis teroro kontraŭ la bolŝevikoj, eĉ tiuj nur suspektataj je simpatio al komunismo. Kolĉak ricevis fervoran subtenon de anglaj, francaj kaj japanaj militistoj, kiuj sendis taĉmentojn kaj municion. En novembro 1918, Kolĉak, ricevinte la tutan potencon de l'Ministraro, likvidis la Provizoran Siberian Registaron.

De l' siberia fervojo, la Blanka Armeo sin turnis norden, por konkiri la uralan regionon, gravan pro mineralaj riĉajoj kaj multnombraj metalurgiaj fabrikoj. Malgraŭ heroa rezisto, la uralaj laboristoj kaj kamparanoj, gvidate de l'Komunista Partio, ne povis kontraŭstari la multfoje pli fortan Blankan Armeon: falis Jekaterinburg, poste Perm kaj Glazov, sed pluen ne penetris la blankuloj, ĉar batalspertaj laboristoj el Petrogrado kaj Moskvo rapidis al la fronto, kiun ili solidigis.

Dume la Kolĉaka armeo komencis malorganiziĝi, pro teroro en urboj kaj vilaĝoj, senhonta perforto kaj diboĉado flanke de l' oficiroj; la indignantaj enloĝantoj starigis libervolajn taĉmentojn, kiuj detruis la malamikajn fervojojn kaj provizejojn, kaj la Rusa Kompartio kaŝe organizis ribelojn en Omsk, Tomsk ktp.

En junio 1919 la ruĝa armeo ĉie ekatakis kaj liberigis Perm'on, en julio, Jekaterinburgon; kaj en aŭgusto ĝis decembro, falis Tjumen, Omsk, Tomsk, Ĉeljabinsk kaj Ufa. Dume la blanka armeo estis forpelata el Uralo kaj disbatata por ĉiam. Kolĉak mem, en februaro 1920, estis mortpafata en Irkutsk, laŭ la decido de la tiea Milit-Revolucia Komitato.

Trad. el la Perm'a gazeto *Zvezda* de H. Frank.

Nova sovetia projekto de Kodo pri edziĝo kaj familio

Se vi ekaŭskultus pri kio nun oni plej ofte parolas ĉe ni dum la laboristaj kaj kamparanaj kunvenoj, pri kio oni plej varme disputas, pri kio oni eldiras la plej diversajn opiniojn, vi konstatus, ke estas pri la projekto de nova kodo pri geedziĝo kaj familio.

Eldonante projekton de nova kodo, la Sovetia registaro volis, ke tio, kio eble direktos la vivon dum tutaj estontaj jardekoj, estu diskutata plej vaste, por ke ne nur miloj, sed milionoj da homoj priparolu ĝin kaj proponu ĉiajn necesajn korektojn.

Sed kion do novan donas al la jam ekzistanta leĝaro de Sovetio ĉi projekto de kodo? Tion ĉi ni tuj ekvidos.

La nova kodo forviŝas limojn, antaŭe tre videblajn, inter registrita en Soveta institucio kaj neregistrita geedziĝo, t. n. « geedziĝo de fakto ». Kiam, post la oktobra revolucio, oni opiniis laŭleĝa nur geedziĝon, registritan en Soveto, tiam oni celis kontraŭstari al la eklezia geedziĝo, al kiu tiel alkutimiĝis la loĝantaro. Nuntempe la loĝantaro jam ne kredas eklezian geedziĝon sankta kaj fine ni povas egaligi en ĉiuj rajtoj geedziĝon registritan en koncerna soveta institucio kaj ankaŭ ne registritajn geedzecajn interrilatojn. Ĉiu virino, edzinece vivanta kun iu viro, ricevos ĉiujn rajtojn de laŭleĝa edzino, je komuna posedajo kaj heredajo post la morto de sia edzo.

La leĝo defendas en la geedzeca kodo la interesojn de la pli malforta duono. La virino, fariĝante edzino, akiras la rajton posedi parton de la familia havajo kaj povas ĝin ricevi post eksedziĝo, eĉ kiam ŝi vivis en ĉi familio tre mallongtempe. Per ĉi tio oni celas kontraŭbatali la tro oftajn eksedziĝojn.

Siajn infanojn gepatroj devas prizorgi kaj nutri egale. La Revolucio jam delonge forviŝis limon inter familia kaj ekster-familia infano. La nova kodo tion nur pli forte substrekas. Post eksedziĝo la pli malforta duono — pli ofte la virino — rajtas per juĝo ricevadi de l' alia duono vivrimedojn por la infanoj.

La pli riĉa el la eksedziĝintoj subtenas la malpli riĉan dum iom da tempo, ankaŭ kiam li aŭ ŝi estas senlabora aŭ nelaborkapabla.

Faktajn geedzajn interrilatojn oni ĉiam povas registri ekde kiam ili fakte komenciĝis. Unuvorte, tra la tuta nova kodo pri geedziĝo kaj familio la celo estas ĉefe subteni en geedzeco la malpli fortan duonon — t. e. la virinon kaj infanojn. Evidentas, ke la ŝtato, dum ĝi ne povas nutri ĉiujn infanojn per sia buĝeto, ne enmiksiĝante en privatan geedzecan vivon, atentas nur la nure civilan flankon.

Jen pri kio diskutadas ĉe multnombraj kunvenoj laborist-kamparanaj amasoj.

P. Kirjuŝin (Minsk).

POR AMUZO

« Tuta Rusio en flamoj de ribelo »

Kelkaj K-doj el germana laborista delegacio, la 22-an de aŭgusto, vizitis la urbon Sverdlovsk (antaŭa Jekaterinburg). Ĉe matenmanĝo kun reprezentantoj de Sverdlovska laboristaro K-do Fritze diris:

« Mi jus ricevis leteron el Germanio de mia edzino, kiu maltrankviliĝas pri mia sorto, ĉar laŭ informoj de Leipzigaj gazetoj tuta Rusio flamas en ribeloj. Laŭ ŝia opinio mi troviĝas en centro de l' ribelo ».

Eksplodo de rido tiam estiĝis. La delegacio decidis sendi telegramon en Germanion al la gazetredakcioj kun la peto precize komuniki, kie estas ribeloj.

« Ni tien veturos » — diris la delegitoj.

El gazeto *Zvezda* (N-ro 193) Perm.
Komunikis *2144*.

LA SUPEREMO

La superemo estas agiga sento, bonega *antaŭgardo* kontraŭ mallaboremo, kontraŭ malkuraĝo kaj kontraŭ ĉiuj pasioj, kiuj malhelpas la bonan utiligadon de niaj mensaj kapabloj. La deziro progresadi, plenumadi niajn devojn; la intenco starigi grandajn entreprenojn, la doloriga penso pri la mankoj en nia agado por ilin plenumi, la hontemo, kiun oni sentas, konstatante la progresojn de niaj kunuloj, kvankam oni povus ilin superi, ĉio ĉi tio estas sentoj tre justaj, tre noblaj, bonegaj por nin antaŭenirigi sur la vojo al la bono. En tiaj sentoj estas nenio kontraŭinda, ili estas la fonto de multaj bonaj agoj virtaj, de decidoj superbelegaj, de heroaĵoj surprizigaj.

Elkatalunigis Balmes.

☆ DISKUTEJO ☆

Ĉu Marks eraris?

(*Daŭrigo* *)

La signifo de la Marks'a teorio por la laborista movado

Kiam K-do Iuelie starigis la demandon: « Ĉu Marks eraris? », li certe sciis, ke tio iomete skandalos en niaj vicoj. La multaj respondoj ĝis nun alvenintaj montras, ke pri tio li almenaŭ ne eraris.

Ni jam diris ĉe la unua artikolo de K-do Revo, ke ni ne povas publikigi ĉion ricevitan pri la temo. Sed ĉiu respondinto estu trankvila; neniu bona argumento estos malatentata. Sed ni ripetas, nur post la detala pritraktado de K-do Revo, ni povos scii ĉu necesas publikigi, parte aŭ entute la aliajn respondojn jam nun alvenintajn. Neniel urĝas...

Laŭ kelkaj respondoj, evidentiĝas, ke ne ĉiuj K-doj bone komprenis la demandon. Tial ni opinias necese restarigi ĝin denove.

Antaŭ la ekzisto de la granda industrio, malgrandaj entreprenoj povis funkcii. La kondiĉoj por la sociumigo de la produktado forestis. Tial ke la granda industrio, kun multkostaj maŝinoj, pli kaj pli malebligas la ekziston de malgrandaj entreprenoj, alvenos la tempo, laŭ Marks, kiam la etbienuloj, etposedantoj ĉiuspecaj proletiĝos. Malaperos la malgrandaj entreprenoj kaj la tuta kapitalo koncentriĝos nur en kelkajn manojn. Tiam la tuta popolo proletiĝinta eksproprigos tiujn malmultnombrajn posedantojn kaj starigos la socialismon.

Sed nuntempe oni konstatas, ke la kapitalisma sistemo ebligas al proletoj, per aĉeto de akcioj, akiri ioman parton de la kapitalo. Ĉu tio iel kontraŭdiras la marksan teorion? Jen la problemo.

Kelkaj respondintoj diras, ke la posedo de akcioj flanke de laboristoj neniel montras, ke ili povas influi je la direktado de l' entreprenoj. Kompreneble, sed tio estas alia demando. Necesas, por ke diskutado estu instrua, ne intermiksi ĉiujn flankajn aferojn kun la ĉefa.

Temas demonstri, ke la kapitalismo povas nur proletigi, t. e. senpropriigi pli kaj pli la etposedantojn kaj mizerigi la tutan popolon. Ĉu tia proceso estas nuntempe konstatebla ĉiuflanke, ĉiurilate? Se jes, Marks pravis; se ne, Marks eraris — almenaŭ pri tiu punkto.

Kompreneble ni tute malatentos la respondojn, kiuj konsistas ĉefe en tio, ke Iuelie estas « naivulo », « supraje pensanta homo », eĉ « stultulo ».

Al la malpacienculoj, kiuj riproĉas al K-do Revo, ke en sia unua artikolo li jam ne pruvis, ke Marks estas prava, ni diru, ke ili estas tro postulemaj. Vasta, diversflanka estas la problemo kaj ni devas lasi al la ĉefrespondanto la eblecon larĝe kaj profunde pritrakti la temon. Se post kelkaj monatoj ni ankoraŭ ne povos akiri firman opinion pri la demando, ni eĉ ne estu mirigataj. Ni ĉiuj cerbumu la problemon kaj gardu nin kontraŭ tro rapidfaritaj konkludoj. — Red.

La marksa ideosistemo ripozas sur du ĉefaj pilastroj: la historia materialismo kaj la kritiko de la kapitalista ekonomio.

Ekde la XVIII-a jarcento la naturaj sciencoj ekfloretis post la longa, pezega nokto de la mezepoko. Ĉie, kie antaŭe estis reginta, laŭ la kredo de stultigita amaso, la volo de dio aŭ de iuj bonaj aŭ malbonaj spiritoj, la

(*) Vidu la n-rojn 99 kaj 102.

scienco moderna eltrovis leĝojn naturajn, kiuj ebligis ne nur klarigi okazintajn fenomenojn, sed ankaŭ antaŭvidi kaj antaŭdifini okazontajojn. Newton (Njutn) eltrovis la leĝojn, kiuj regas la movadon de la planedoj kaj de aliaj ĉielaj korpoj. Darwin (Darŭin) trovis kiel moviĝilon de la evoluo de la organa mondo, la naturan elekton kaj la bataladon por ekzisto, post kiam ĉiuj malamikoj de la scienco dum jarmiloj estis proklamantaj, ke plantaj kaj bestaj specoj samkiel la homo neniam disvolviĝis, sed restadis senŝanĝaj ekde la tago de l' dia kreo. Antaŭ ol Marks ekzistis, kelkaj klopodis por klarigi la homaran historion kaj eltrovi ĝiajn leĝojn: la plej stultaj serĉis la movantan forton de historio en dia volo; aliaj opiniis, ke grandaj geniuloj, ĉu cezaroj, ĉu batalestroj, ĉu filozofoj difinas la destinon de la popoloj; ankoraŭ aliaj kredis al sorĉa influo de « grandaj principoj », de la « eternaj ideoj » de libereco, egaleco, kaj frateco pli fervore ol pastroj kredas al dio kaj diablo. Tiaj klarigoj nature ne povis kontentigi Marks-on. Li trovis ke por agi, moviĝi, batali, unuvorte por fari historion, la homoj devas unue vivi, kaj por vivi, ili devas manĝi, sin vesti kaj sin loĝigi. Alivorte: la materia vivo, la ekonomiado, ĉefe (ne ekskluzive!) difinas, laŭ Marks, la ideojn kaj agojn de la homoj kaj, konsekvence, ilian historion. Jen la esenca ideo de la *historia materialismo*.

Sed Marks vivis en difinita socio: en la kapitalista sociordo. Lin interesis, post eltrovo de la ĝenerala leĝo de historia evoluuo, la speciala direkto de la disvolviĝo de la burĝa mondo. Dum la diversaj utopiistoj, penante efektivigi siajn projektojn, klopodis altrudi sian volon al la historia irado, pensante, ke volo kaj genio sufiĉas por ŝanĝi la mondon (1) kaj ke prikonsidero de la objektiva, materia situacio estas nenecesa, Marks tute ne intencis ordoni al la historio ĝian vojon, same kiel ni neniam povos ordoni al la tero forlasi sian rondvojon aŭ al ŝtono fali laŭ aliaj, de ni dezirataj leĝoj, sed li volis ekscii, per sia nove eltrovita leĝo historia, al kiu fino evoluadas la kapitalista socio. Konforme al lia teorio, la analizo kaj studado de la kapitalista *ekonomio* devis liveri la respondon.

Pli koncize Marks donas al ni tiun respondon en la 7-a parto de l' XXIV-a ĉapitro de la I-a volumo de sia ĉefa verko *La Kapitalo*, sub titolo: « La historia tendenco de la kapitalista akumulado (amasigo) »:

« ...la progresanta sociumigo de la laboro, la sekva aliigo de la tero kaj de la aliaj produktiloj en produktilojn komunajn, ĉar socie uzatajn, kaj la senproprajigo de la privataj posedantoj prenas novan formon. Tiu senproprajigo efektiviĝas laŭ la nepraj leĝoj de la kapitalista produktado mem, per la centralizado de la kapitaloj. Ĉiu kapitalisto mortigas multajn aliajn. Samtempe kun tiu centraligo aŭ senproprajigo de multaj kapitalistoj efektiviĝita de kelkaj, malvolviĝas la koopera formo de la laborprocedo sur grandiĝanta skalo, la racia apliko de la scienco al la tekniko, la laŭsistema ekspluatado de la grundo, la aliigo de individuaj laboriloj en laborilojn nur komune uzeblajn, la ŝparo de ĉiuj produktiloj per ilia utiligo kiel produktiloj de kombinita laboro socia, la eniro de ĉiuj popoloj en la reton de la mond-merkato kaj, konsekvence, la internacia karaktero de la kapitalisma reĝimo. Laŭmezure kiel malpliigas la nombro de la grandaj kapitalistoj, kiuj akaparas kaj monopoligas ĉiujn favorajojn de tiu aliigprocedo, tiel oni vidas grandiĝi mizeron, sklavecon, degeneron, ekspluatadon, sed same la ribelon de la laborista klaso, kiu plinombriĝas senĉese kaj kiu estas starigita, unuigita, organizita de la meĥanismo mem de la produktadprocedo kapitalista. La monopolo de l' kapitalo fariĝas malhelpaĵo por la produktadmaniero disvolviĝinta kun ĝi kaj per ĝi. La centralizado de la produktiloj kaj sociumigo de la laboro alvenas al punkto, kie ili ne plu akordiĝas kun sia kapitalista ŝelo kaj ĝin disrompas. La lasta horo de la kapitalista privatproprajo sonoras. La senproprajigintoj estas senproprajigataj. »

Tiu eltirajo klare videbligas, ke por Marks la socialismo ne estas rezulto de ia etika konsidero, de ia individua bontrovo aŭ deziro, sed la fatala neevitebla konsekvenco de la kapitalista evoluo mem. La kapitalismo organizas kaj sociumigas la laboron kaj la produktilaron; la kapitalismo mem produktas la revoluciulojn, ilin instigante al renverso kaj al *socialigo* de la jam *sociumigita* produktad-aparato. Jen la ĉefa ideo de la marks-a *ekonomiteorio*, la fama teorio de *koncentrigo* kaj *centralizado*.

Ĉu tiu teorio estas ĝusta, ĉu ĝi estas konforma al la realeco? Jen la demando starigita antaŭ nin de la usona evoluo de la lastaj jaroj.

LUCIEN REVO.

(Daŭrigota.)

(1) Tiel pensis ankaŭ SAT-ano 1934, en « La Lernanto » 3-an de junio 1926, skribante sub la titolo « Mia Konfeso »: Mi scias, ke nia estonto dependas « unue » de ni mem kaj « poste » de la medio, ke ni povas « ĉion » realigi, « nur » ni devas ĝin voli ». Mi nur timas ke la nuna volo de SAT-ano 1934 estos nesufiĉa por tiel granda tasko.

Praktika kultura tasko
de SAT

SAT-anoj celas komuniki la mastruman kaj la ekonomian vivon de l' tuta homaro. Sed multaj flankoj de l' vivo estas senordaj, apartemaj kaj tial tre malŝparigaj. Preskaŭ ĉiuj nacioj havas apartajn lingvojn, apartan sistemon de mezuriloj, de kalendaro, de propraj nomoj, apartmaniere mezuras tempon, eĉ temperaturon ktp. Ni devas akceli ilian unuigon, same kiel unuigon de ĉiuj laboriloj en la plej ekonomia kaj tial en la plej racia maniero. Neniam forgesu, ke unuigo de laboriloj estas nepre bezona kaj necesa por unuigi nian mastrumon en tutmonda skalo. Sen komunigitaj kaj racie unuigitaj laboriloj la socialismo neniam efektiviĝos. Mi faras jenajn proponojn:

1. Temperaturon montru nur per la skalo de science uzata dekuma termometro de Celsio, neniam per naciaj Farenhejt kaj Reomür.

2. Tempon mezuru per horoj kaj dekumaj partoj de horo de unu ĝis 24 por tuta diurno *. Ekzemple 17,3 horoj signifas 5 horojn kaj 18 minutojn post tagmezo.

3. Anstataŭ malnova senorda kaj ĥaosa sektorsistemo uzu 24 horsektorojn, kiuj estas konataj kaj internacie uzataj jam antaŭ longe. Ĉiu horsektoro longitudas ĝuste 15 geografiajn gradojn. Internacie uzota meridiano de Grinviĉ iras tra mezo de nula horsektoro. La nulan sektoron apudas oriente la unua kaj okcidente la 23-a. Tempo de du najbaraj sektoroj diferencas inter si ĝuste je unu horo. Ĉiu SAT-ano apartenas al tiu sektoro, kies tempon li uzas. Ĉiu astronomiejo, eĉ ĉiu ŝipestro havas karton de horsektoroj **.

Por precizigi la situon en norda kaj suda parto de l' terglobo al cifero de l' horsektoro oni povas aldoni la literojn n kaj s.

4. Ĉiam uzu nur sennaciecan metran sistemon de mezuriloj. Pro lingva ekonomio kaj ordo laŭeble uzu nur tri radikvortojn: *metro, gramo* kaj *tuno*. Ĉiuj aliaj nomoj de mezuriloj povas esti derivitaj per reguloj de esperanta lingvo. Dekmetro — 10 metroj, centmetro — 100 metroj, milmetro aŭ simple milo — 1000 metroj. Dekonmetro — 1/10 m., centonmetro — 1/100 m., milonmetro — 1/1000 m. Milgramo — 1000 gr. ktp. Anstataŭ milmetro (kilometro) kaj milgramo (kilogramo) oni povas tre oportune uzi nur unu solan kaj mallongan vorton *milo*, ĉar la senco de l' frazo ĉiam senerare klarigas ĝin. La ekzemploj: *a*) donu al mi milon da pano kaj verŝu du milojn da lakto; *b*) mi kuris tri milojn. Ne timu simplecon.

5. SAT-anoj (despli SAT-organoj) evitu uzi nacian ortografion de propraj nomoj ***. La nacian oni enkrampigu nur en ekstrema bezono. Ni devas kutimigi la mondanojn (poŝtistojn) al nia sennacieca ortografio.

Sennaciigo aŭ kripligo (kiel diras burĝoj) de nacia ortografio kaj prononco estas neevitebla kaj dezirinda. Per sola esperanta alfabeto oni ne povas transdoni malekonomian ofte sovaĝan multon da ĉiuj naciaj sonnuancojn. Tial mi proponas elekti specialan komisionon por fiksi esperantan ortografion de la plej ofte uzataj personaj kaj geografiaj nomoj. Sur tuta terglobo estas bezonaj ne pli ol 2000 nomoj. La komisiono devas reprezenti diversajn lingvojn kaj landojn.

6. SAT-anoj ne uzu antikvan t. n. roman ciferaron. Ĝi estas konfuziga kaj malperfekta. Al ĝi emas pastraĉoj malnovemaj kaj mezepoĥemaj sciencistoj. Sufiĉas niaj esperantaj grandaj kaj malgrandaj literoj kaj internacie uzata indo-araba ciferaro. Ekonomio postulas akceli simplecon kaj ordon en nia esperanta signaro kaj niaj gustoj antikviĝintaj devas cedi antaŭ la postulo.

7. Naciaj personaj nomoj liveras fonetikajn malhelpojn kaj grandan konfuzon en nia lingvo pro terura senordo kaj hazardo de ilia deveno. Uzo de malnovaj naciaj nomoj daŭrigos la ĥaoson kaj malŝparon da lingva ekonomio. Tial ni rekomendu uzi jenan simplan jam certigitan de praktiko sistemon de nomfarado. Kunmetu personajn nomojn el komencliteroj de jenaj aktualaj vortoj: Asocio, Evoluo, Elektro, Esperanto, Energio, Internacio, Organizo, Universo, Unueco (vokaloj A, E, I, O, U), Frateco, Ĝermo, Komunismo, Kooperio, Laboro, Libero, Lumo, Mondo, Novo, Povo, Revolucio, Soveto, Socialismo, Tekniko (konsonantoj F, Ĝ, K, L, M, N, P, R, S, T). La kombinoj el du, tri, kvar, kvin kaj ses literoj el la donitaj 15 povas liveri multajn milionojn da nomoj. Elektu el ili la plej taŭgajn, distingeblajn kaj belsonajn. Jen ekzemploj: Nal, Moĝ, Rem, Ĝer, Meor, Rut, Eol, Arn, Sat.

MAKSIM KRJUKOV.

* Tagnokto-tempo. Necesus ankaŭ, ke SAT liveru konformajn al tiu propono horloĝojn. Aliel ?!

** Jes, sed ne ĉiu SAT-ano.

*** Aprobinde, sed necesus ankaŭ ke ĉiu sciu la senereran pronuncon de ĉiuj nomoj el ĉiuj lingvoj.

FORDISMO

(Pri la fama aŭtomobilfabriko usona)

Lastatempe mi estis petata per aro da leteroj, priskribi la Fordan aŭtomobilindustrion. Kompreneble estas al mi neeble respondi aparte al ĉiu petinto; des pli, ke preskaŭ ĉiuj malatentis nian statuton, kiu postulas, ke ĉiu petanto aldonu respondkuponon al sia letero. Mi do povus simple ignori tiujn leterojn; tamen, ĉar tiom da K-doj interesiĝas pri la temo, mi decidis uzi la kolonojn de SENNACIULO *por kolektiva respondo.*

Sed mi devas konfesi, ke mem mi ne laboras ĉe la firmo Ford kaj sekve estis devigata min turni al unu el miaj konatoj, K-do Boĉo Mirov, kiu tie laboras. Ĉi sube estas do traduko de raporto lia.

V. MARCHENSKY.

La Ŝtato Michigan (Miĉigan) estas la centro de la aŭtomobila industrio ne nur el Usono, sed el la tuta mondo. El la urbo Detroit estas pli ol 30 firmoj produktantaj aŭtomobilojn. Du el tiuj firmoj estas la pli potencaj, nome la « Ford » kaj « The General Motor Corporation » (Ĝenerala Motor Korporacio).

Ekzistas granda diferenco inter la aranĝo de la Forda fabrikado kaj tiu de la aliaj. Ĝi estas kuncentrigita en du gigantaj fabrikejoj, kie laboradas ĉirkaŭ 100.000 dungitoj (ĉi nombro ne entenas la laborantojn de la malpli grandaj fabrikejoj fordaj, nek de la minejoj, arbaroj kaj transporto. La suma nombro de ili estis antaŭ kelkaj monatoj 170.000). La fabrikejoj de G. M. C. estas multaj, sed disaj. Ega konkurado ekzistas inter ĉi lasta firmo kaj Ford.

Mi nur priskribos la Fordan produktadon, ĉar ĝi estas la plej priskribinda. En la du fabrikejoj de Ford estas po unu « elektrodomo » je ĉirkaŭ 200.000 ĉevalpotencoj. Tia kuncentrigo ebligas pli grandan kaj pli ekonomian produktadon. Nuntempe Ford produktas 7.000 veturilojn diurne (tagnokte). Kio ĉefe karakterizas la Fordan produksistemon estas la rigora aplikado de l' Taylor-a (Tejlea) sistemo, kiu, kiel konate, pliigas la produktopovon de la laboristo. Dank' al la sistema disdivido de l' laboro, la laboristo havas por fari nur unu solan agon kaj tiel akiras grandan movrapidecon en tiuj simplaj movoj. Ankaŭ dank' al tiu sistemo ĉiu mezinteligenta homo povas fariĝi dum kelkmonata instruado kvalifikita metiisto. Tiucele Ford havas specialan lernejon ĉe la fabrikejo mem kaj konstante tie estas instruataj laboristoj.

La labordaŭro estas okhora. Sed kredeble la laboristoj ne povus elteni pli longe, tial ke tia laborsistemo estas tre fortouza.

La salajroj estas diversaj : nove dungitaj laboristoj ricevas *kvin dolarojn potage*. Post kelka tempo la salajro de ĉiu dungito estas plialtigata aparte. Estas laboristoj, kiuj ricevas ĝis *ok* (1) *dolaroj* potage. Verdire ili estas relative malmultnombraj. Cetere oni tendencas nuntempe en la tuta lando malaltigi la salajron. Ford ankaŭ faras la samon, sed laŭ oblikva maniero. Li donas pezegan laboron al la plej alte pagataj, kaj tiele devigas ilin peti mem ŝanĝon de laboro; tiam ili estas anstataŭataj per aliaj malpli alte pagataj.

Dum la labortempo streĉa produktado estas postulata. Preskaŭ ĉiu laboristo devas produkti difinitan kvanton da laboro dum la ok horoj. La konduto de ĉiu laboristo estas observata; kaj se oni ekkonas, ke li estas radikalidea, li estas maldungata kaj ne plu povas ricevi laboron ĉe Ford. Cetere estas same en la aliaj fabrikoj.

Rilate asekuradon, ĝi estas ĝenerale sensignifa. Se iu laboristo malsaniĝas, li estas simple forpelata el la fabriko sen ajna helpo. Akcidentoj okazas ofte; sed ĉiuokaze oni kulpigas la laboriston je malatento. Ne gravas por Ford ĉu iu laboristo kripliĝis dum la laboro : kripligitojn li ankaŭ povas okupi, kaj ne malmultaj el ili troviĝas en la laborejoj. De laboro estas liberigitaj nur la uloj, kiuj tiel grave vundiĝis, ke ili ne povas sin movi.

Ekzistas leĝo deviganta la malgrandajn entreprenojn pagi ioman sumon por asekuri iliajn dungitojn. Sed la dungitoj de Ford ne profitas tiun leĝon, tial ke li ne pagas por asekurado.

La ĉefa kaŭzo de tiuj malbonaĵoj estas, ke la laboristoj preskaŭ ne estas organizitaj. La procento de sindikatanoj estas tre malgranda kaj tiuj organizoj estas plie tre diversaj kaj ne interligitaj. Sekve ili ne povas havi influon sur la laborkondiĉojn.

La nombro de organizitaj laboristoj en Usono estas proksimume 3 milionoj kaj duono, ĉe proletaro nombranta tridek milionojn. Per tio oni povas kompreni kial en Usono la laborista klaso estas, rilate organizadon, tiom malantaŭa.

BOĈO MIROV.

(1) Komparo : la 11-an de septembro, la dolaro valoris 35 fr. fr. Pariza metiisto plej bone pagata ne ricevas pli ol 60 fr. potage -- dum ĉe Ford li ricevus 280 fr. Por ke la komparo estu tute ĝusta estus necese koni la aĉetpovon de unu dolaro en Francio kaj Usono. -- *Red.*

Alvoko de avangardaj studentoj el Francio

U G E T I C A (Unio Ĝenerala de Studentoj Teknikistoj el Industrio, Komerco kaj Agrikulturo — prononcu « Ujetika ») kiun ni kreis por fari edukadon sindikatistan ĉe teknikistaj studentoj, alprenis tre klaran antifaŝistan pozicion, krom sia pozicio kunliga al la sindikataj laboristaj organizoj.

U G E T I C A estas kreita en 1925, en Parizo, de kelkaj studentoj. En la fino de 1925 ĝi nombris preskaŭ 300 membrojn. Fine de la lernojaro 1926-a, ĝi nombris pli ol 400 membrojn. Estas senutile diri, ke tuj de sia fondiĝo U G E T I C A estis en lukto kun reakciaj organizoj (monarhistaj knaboj— patriota junularo — « faŝio », faŝisma organizo — kaj ĉefe « Civitana Unio » kiu celas anstataŭi strikantojn ĉe gravaj publikaj servoj, kaj la Katolika Unio de francaj Inĝenieroj —), kiuj ornamis ĝin per la etikedo « komunista », kian ĝi malfacile povis forigi. La okazaĵoj estis tuj ĝin devigontaj precizigi sian senpolitikan pozicion. En marto 1925, sekve de incidento « George Scelles » (Jorj Sel) okazigita de Ĝenerala Asocio de Parizaj Studentoj direktata de monarhistaj knaboj, U G E T I C A stariĝis kontraŭ tiu unua faŝisma agitado, kio estis la striko de studentoj. (La striko estis organizita de reakciaj studentoj por protesti kontraŭ alvoko de profesoro Jorj Sel al la direkcio de Universitato, ĉar li estas demokrato). La striko finiĝis post kelkaj konfuzaj bataletoj pro la Paska libertempo kaj falo de ministerio Herio.

U G E T I C A favore transiris tiun kontraŭan fluon okaze de sia korporacia lukto en 1926 en momento de la plialtigo de la universitataj impostoj, flanke de la Ŝtato. De tiu dato, U G E T I C A fariĝis efektive defenda organizo de la neriĉa studento. U G E T I C A prezentas kaj disvastigas sian postul-programon en ĉiuj studentaj medioj; tiu agado celas igi nian organizon simpatia al ĉiuj maldekstraj studentoj ĝenerale. Ni do trovas novajn elementojn, sed ĉi lastaj hezitas aliĝi nian movadon, kiu ŝajnas koncerni nur la studentojn el Teknik-lernejoj.

Por antaŭen puŝi nian movadon ĉe ĉiuj studentaj medioj, ni fondis la « Federacian Union de Studentoj » (UFE).

Tiu UFE estas Federacio el kvar Unioj :

Unio Ĝenerala de Studentoj Teknikistoj (UGETICA).

Unio Ĝenerala de Studentoj pri Instruado (UGEE).

Unio Ĝenerala de Studentoj pri Medicino, Farmacio kaj Dentakirurgio (UGEMPD).

Unio Ĝenerala de Juro-studentoj (UGED).

Tiu Federacio UFE celas :

1) Doni socian kaj ekonomian edukadon al la studentoj per kunlaboro kun la sindikataj organizoj el manaj kaj intelektaj laboristoj por konduki la studentojn al sindikatismo;

2) Defendi la interesojn de la neriĉa studento kaj la rajtojn de la laboristido al supera instruado. Tiucele, UFE verkis postulprogramon, kies ĉefaj punktoj estas jenaj :

a) Malpliigo de studaj kostoj kaj ekzamenaj impostoj;

b) Anstataŭigo de la « honor-pruntoj » per naciaj stipendioj;

c) Fondo de vivtenaj stipendioj por la neriĉaj familioj sendantaj siajn infanojn al supera instruado;

d) Efektivigo de senpageco de l'instruado ĉe ĉiuj gradoj.

Kaj por ebligi la reformojn, UFE postulas la kreon de aŭtonoma kaso provizata per impostoj pagataj de tiuj, kiuj uzas malnovajn studentojn en siaj establejoj.

Ni ekrekomencos la lukton tuje je la rekomenco de la nova lernojaro, sed bedaŭrinde ni disponas nur etajn monrimedojn kompare la riĉaĵojn, kiujn disponas ĉiuj reakciaj grupoj. Sed malgraŭ ĉio ni persistos al nia celo. Ni nin lokas apud la laboristaj amasoj por lukti kontraŭ niaj komunaj ekspluatantoj. Ni ne volas proponi nin, kiel savantojn; la laborista klaso estas sufiĉe forta por sin mem liberigi. Sed provizitaj per pli potencaj rimedoj kaj plitaŭge lokitaj ol la manlaboristoj, ni ne ĉeestos pasive, « kiel rigardantoj » la luktadon de niaj fratoj. Filoj de laboristoj, de publikoficistoj, de fakoficistoj, de metiistoj, de et-posedantoj kaj etkomercistoj, ni ne volas malkonfesi nian originon.

Ni ne petas de vi simplan interŝanĝon de gazetoj, artikoloj kaj leteroj, sed intimajn rilatojn, kompletan kunligon por formi la « Internacian Interkonsenton de la Studentoj ».

K-doj ĉiulandaj, studentoj ĉiufakaj, ni alvokas vin por fondi Internacion. Ekinterrilatu kun ni...

A. LÉPINE (Lepin),
Ĝenerala Sekretario de U. F. E.
23, rue La Boëtie
Paris - 8e

NI FORĜU JUBILEO - ĈENON

K-dino E. LIMOUZIN (Paris) donacas 1 dolaron kaj alvokas al K-doj J. SOKOLOV (Taŝkent), AZORIN (Cordova), KESARJ KOBLOV (Taŝkent), ALEKSIJ SMIRNOV (Smolensk), P. N.-FILIPPOV (Vjazma) kaj K-dino B. FRANCE (Accrington), ke ili ankaŭ helpadu en la forĝado de la jubileo-ĉeno de SAT.

RICHTER (Leipzig), 2 mk.; LERCHNER (Leipzig), 10 mk.; 2465 (Leipzig), 3 mk.; SCWICHTENBERG (Eickel), 2 mk.; LOSCH (Chemnitz), 3 mk. Ĉi K-doj forgesis alvoki siajn korespondantojn, kredeble pro ia maltrudemo, aŭ eble pro tio, ke tro multnombraj estas iliaj amikoj k. korespondantoj.

TRA ESPERANTIO

Ĉe la laboruloj.

VI-a SAT-KONGRESO

Protokolo pri la kunsido de la Junular-Sekcio

La kunsido okazis 9. aŭg. Prezidis K-do Barthelmess (Berlin). Sekretariis K-do Snejko (Minsk). Ĉeestis 27 K-doj el 6 landoj.

Tagordo: 1) Pri helpo al interligo de pionirkaj komsomol-organizajoj de l' tutmondo. 2) Diversaĵoj.

K-do Barthelmess raportis pri ĝisnunaj spertoj, pri mankoj en interligo, pri malorda kresko de interligo inter junular-organizajoj kaj rezultantaj el ĝi diversaj malhelpoj kaj proponas interŝanĝi adresojn de K-doj konataj kiel konfidindaj kaj laboremaj. Li plue akcentas, ke oni ne limigu la agadon de l' sekcio nur al « komsomol »-organizajoj, sed altiru ĉiupartiecan junularon organizitan ĉe SAT al nia interliga laboro (kvankam la kunvenintaro ĉefe konsistas el « komsomol » -anoj, kiuj devas trovi vojon, iele kontentigi la konstante kreskantan bezonon de sovetia junularo, interligiĝi kun alilanda revolucia junularo).

K-do Mnuhin (Gomel) proponis, starigi ĉe SAT ĉu « junular-sekcion » ĉu reprezentanton ĉe EK de SAT kaj elekti reprezentantojn laŭ landoj. — K-do Fadeev (Ĉita), aludinte proponon de sia grupo, petis la kunsidon, subteni ĉi-proponon, ke en la Jarlibro estu signitaj ankaŭ la junular-perantoj. — K-do Dmitriev eĉ proponis, ke junulaj adresoj en la Jarlibro estu presitaj aparte. K-dino Jäkel (Gablonz) kontraŭdiris, ke niaj adresoj (markitaj) helpos al la polico, ĉar en kelkaj landoj ĝi persekutas la kom-junulojn. — K-do Barthelmess rebatis, ke la signigo en la Jarlibro estos « neŭtrala », t.e. ne konigos la partitendencon de l' peranto.

Provizore oni decidis, ke estu elektitaj laŭ urboj kiel reprezentantoj la jenaj K-doj: Schulze, (Berlin). — Holzhauer, Birkmann, (Leipzig). — Köhnke, (Hamburg). — Szepanski, (Dresden). — Neŭmann, (Essen). — Bächtle, (Stuttgart). — Atkinson, (London). — Beard, (Paris). — K-dino Jäkel, (Gablonz), Ĉekoslovakio. — Kruus, (Talinn), Estonio. — Treml, (Sollenaŭ), Aŭstrio. — Adamson, (Göteborg), Svedio. — Kom-Junularo de Norvegio, (Oslo), Norvegio. — Labesko, (Aalsmeer), Holando. — Barthelmess (Berlin), kiel ĉefjunularreprezentanto, samtempe por perado al blankaj landoj.

Snejko, (Minsk), kiel ĉef-reprezentanto por Sovet-Unio.

Sevak, (Erivan), kiel ĉef-reprezentanto por Transkaŭkazio.

Por Sovet-Unio ne estas elektitaj specialaj laŭurbaj reprezentantoj, ĉar adresoj de Perantoj en la Jarlibro taŭgas ĉiuokaze. Junularo ekstersovetia turnu sin simple al tiuj K-doj!

Tiu organiza formo kiel provizora bazo por nia Sekcio estas aprobita. Junulara Sekcio ekzistas kiel Fako ĉe SAT.

Sekvis debato pri rilatoj al TAJE (Tutmonda Asocio Junulara Esperantista), neŭtrala junularorganizajo esperantista. Evidentiĝis, ke sole en Sovet-Unio diversaj K-doj membriĝis ĉe TAJE, celante revoluciigi per sia influo la cetere malfortan asocion. Post vigla debato oni decidis; a) ne rekomendi aliĝon al TAJE; b) ne rekomendi abonon al ties gazeteto; c) tamen provi, enŝovi artikolojn de nia junularo en tiu organo.

Rezolucio tiusenca estas akceptita unuanime. Same estas akceptita rezolucio, subtenanta proponon de Ĉita-a SAT-grupo kaj transdonita al la Kongreso, ke en la Jarlibro 1927-a estu signitaj la junular-perantoj per literoj J. P. La Kongreso voĉdonis pri tiu propono kaj unuanime akceptis ĝin.

Plue la kunsido decidis, peti la redaktoron de « S-ulo », dediĉi de tempo al tempo tutan paĝon speciale al junular-korespondantoj kaj enmeti ĉi-artikolojn sur « Junulara Paĝo ». (Tio ankaŭ rilatas artikolojn pri infanpionira movado). Sendantoj de tiuj artikoloj faciligu al redaktoro la laboron, skribante klare koncize kaj legeble. Ankaŭ oni deziresprimis, ke la redaktoro de « S-ulo » en la rubriko « Korespondado » *aparte* kunprenu adresojn de junular-kaj infanpionir-korespondantoj.

K-do Barthelmess fermis la kunsidon, dirante ke ni povas kontentiĝi pri la farita organiza laboro, ke nia Sekcio havos tre gravan valoron por la internacia junulara movado.

Fine la ĉeestantaro kantis la jungvardian kanton.

Prezidanto: N. Barthelmess.
Sekretario: D. Snejko.

aliaj urboj kaj vilaĝoj loĝas apartaj vegetaranoj, propagandantaj vegetarismon per sia propra ekzemplo. En Moskvo, malnova asocio laboranta laŭ principoj de Leo Tolstoj, havas proks. 400 membrojn. En Leningrado ankaŭ funkcias asocio, laboranta laŭ sciencaj kaj dietaj principoj; ĝi havas manĝejon kaj aranĝas lekciojn.

En Sovetio estas bona grundo por vegetarana propagando, ĉar multaj laboristaj institucioj propagandas naturajn metodojn de kuracado, kaj laboristaro ĝenerale estas pli ema ol burĝaro al simpla, malkara kaj racia vivmaniero.

Laŭ informoj de E. E. Yelland, en Anglio inter la laboristaro propagandas vegetarismon 2 asocioj.

Post pridiskuto de metodoj de propagando la kunveno decidis interalie: 1) Fondi ĉe SAT specialan vegetaran fakon; 2) Komisii al Kolĉinski prilabori por la fako regularon, kies ĉefa tezo estu jena: la vegetara movado devas sin bazi sur scienca kaj proleta ideologio; 3) elekti K-don Brukson ĝenerala sekretario; 4) peti, ke « S-ulo » havu anguleton por vegetaraj artikoloj; 5) subskribi petskribon al Eldonfako de SAT pri la plej baldaŭa eldono de broŝuro de Fröding: « Pri fizika edukado, sano kaj vegetarismo ».

El raporto de K-do J. Brukson.

Interfratiĝo de ruĝarmeanoj kaj ruĝaj frontbatalantoj esperantistaj, kiuj okaze de VI-a SAT-Kongreso fondis tutmondan militsekcion esperantistan. La dekstra standardo estas donaco de la ruĝarmeana oficirlernejo el Smolensk al la ruĝaj frontbatalantoj okcidentsaksiaj; la maldekstra standardo estas donaco de la ruĝaj frontbatalantoj okcident-saksiaj al la Smolenska oficirlernejo.

ĈE LA VEGETARANOJ SAT-ANOJ

Dum la VI-a Kongreso okazis kunsido de vegetaranoj, kiun ĉeestis 24 personoj: 18 el Sovetio, 2 el Anglio kaj po 1 el Litovio, Estonio, Germanio kaj Ĉekoslovakio. Kiel prezidanto estis elektita K-ino Yelland kaj kiel sekretario K-do A. Petrov.

La ĉeestantoj informis pri la stato de l' vegetara movado en siaj landoj. Laŭ raportoj de K-do Polanskij, Perper kaj Alekseev el Moskvo, Kusonikov el Leningrado, Kolĉinski kaj Golfeder el Kremenĉug, la vegetara movado en Sovetio ekzistas en Moskvo kaj Leningrado en formo de asocioj kaj en multaj

★

LA SAT-APARATO SERVAS

Dum junio kaj julio 1926 Perm'a ĉiutaga gazeto *Zvezda* represis el Sennaciulo jenajn artikolojn: « Parazitaj Dividendoj », « Vivo de hungaraj laboristoj », « Malfeliĉaj okazoj

en anglaj karbminejoj », « Senlaboreco en Germanio » kaj 3 desegnojn pri anglaj ministoj; ankaŭ represis 22 korespondanoncetojn.

Represis el materialo de Prolet. Esp. Gazetservo: « Kion vidis germana laborista delegacio en Perm ». Lokis 8 leterojn de eksterlandaj lab. esp-istoj en *Anguleto de Internacia Ligo*, 1 el Francio, 5 el Germanio (1 kun foto), 1 el Bulgario, 1 el Aŭstrio. La gazeto do 19-foje uzis peresp-an materialon. Krom tio, *Internacia Korespondoficejo*, funkcianta depost 3 semajnoj ĉe la gazeto, tradukis 24 leterojn de gelab-istoj en Perm kaj Perm'a regiono kaj sendis ilin Germanion, Francion, Anglion, Aŭstrion, Bulgarion kaj al SAT-Kongreso.

Por Redakcio de *Zvezda*, H. FRANK, tradukisto.

Perm, 1-VIII-1926.

★

KRONIKO

Germanio.

Dortmund. — Okazis ĉi tie, la 5 sept., la unua sektorkonferenco de la 5-a sektoro de SAT. Partoprenis la konferencon pli ol 100 SAT-anoj, kiuj, krom 2 Amsterdamaj K-doj estis el la rejn-vestfalia regiono.

K-do v. d. Heid (Dortmund) malfermis la konferecon, klarigante, ke ĝi estas kvazaŭ eksperimento. Ĝis nun okazis nur konferencoj pli malpli grandaj en naciaj kadroj (Rejnlando-Vestfalio), sed konsciante pri nia sennaciismo, ni aranĝu estonte « sektorkonferencojn »!

Post prezentado de kelkaj muzikajoj kaj rapida elekto de la prezidantoj, K-do Stoecker (Düsseldorf), komencis sian paroladon: Li donis precizan raporton pri la VI-a SAT-kongreso, fakkunsidoj, proponoj, rezolucioj, ktp. K-do Schwenk. (Essen) rimarkigis, ke al ni estus interese ekscii la impresojn de la kongresanoj pri Sovetio. K-do v. d. Heid, atentigas, ke, se en proleta Rusio, kie la esp-istoj estas subtenataj de la soveta registaro, ankoraŭ ekzistas nacilingva asocio, (SEU) en la kapitalistaj landoj ili ankaŭ necesas. Do ni aliĝu al LEA.

K-do Nixdorf (Herne) ankaŭ volis rakonti al ni pri siaj personaj impresoj en Sovetio, sed la tempo mankis.

K-do Ziegler (Essen) paroladis pri la scienca temo « sekspsikologio ». Li sukcesis komprenigi al ni la enhavon de sia broŝuro, sed tamen evidentiĝis, ke necesas, por bone kompreni ĉi temon, profunde trastudi la supre nomitan broŝuron, eldonitan de SAT.

Sub punkto diversaĵoj estis akceptita jena rezolucio: « La ĉeestantoj de la 5-sektora konferenco en Dortmund promesas labori pionire en siaj organizoj, ĉu politikaj ĉu sindikataj, por krei internacian solidarecon inter ties membraro. Speciale ili volas zorgi por efika helpo al la nune strikantaj ministoj en Anglio ».

Por ili estis kolektata sumeto, kiu kun la rezolucio estas sendita al K-do Mark Starr (London) kiu peros la transdonon.

La konferencanoj opiniis, ke almenaŭ unu aŭ du fojojn jare okazu sektorkonferencoj. Kiel venonta konferencloko estis proponataj urboj ĉe la limo de Germanio, Holando, Belgio, Francio, por ke povu viziti ĝin diverslandaj K-doj.

La koncernaj K-doj jam nun bonvolu pripensi la aferon k. ekinterrilati kun la sektorestro.

Laŭ deziro de holandaj K-doj, estas sendita al la Laborista ilustrita gazeto « Ilustrierte Arbeiter Zeitung » (Berlin) propono, ke la bildoj en tiu gazeto estu subskribotaj krom en la germana lingvo ankaŭ en esperanto, ĉar ĝi estas aĉetata de multaj negermanlingvaj laboristoj en Holando, Belgio, Francio, Ĉeĥoslovakio, Rusio k. a.

Post kantado de la « Internacio », finiĝis la kunveno.

La protokolanto SAT-ano 4567.

Dresdeno. — La ĉi-tiea grupo enkondukos sian aŭtunpropagandon per publika varbvespero. Ĝi aranĝos la 1. okt. vespere je la 19 1/2 horo, en granda ĉambrego troviĝanta Friedrichstr. 12, film- kaj lumbildparoladon kun muziko kaj parolado. La parolonto estas Hermann Häfker el Colmnitz-Kl. 1/Sa. La filmprezentado kaj Radio estas preskaŭ la solaj rimedoj kapablaj allogi amason. La filmoj kaj lumbildoj estas belegaj vidindaĵoj el ĉiuj terpartoj. Ni esperas bonan sukceson.

1589.

Sovetio.

Ivanovo-Voznesensk. — Dum Gubernia Instruista Konferenco niaj gastoj de la VI-a kongreso, K-do Barthelmess kaj Uitam faris salutparoladojn kun propono priatenti la internacian lingvon. Estis akceptata favora rezolucio. En konferencejo estis kvartaga esp. ekzpozicio; literaturo estis vendata. — Loka ĵurnalo malamika fariĝis granda esp. amiko. Ĝi multon represis el « Leningrada Pravda », kiu multe raportis pri nia kongreso. — *3409.*

Perm. — 17. VIII. Venis ĉi tien du SAT-anoj, Enghardt el Leipzig k. Böhmer el Reichenberg. Pro senlaboreco, ili elmigris Sovetion, kie SAT-anoj por ili trovis laboron. SAT-Kongreson ili uzis, por veni Rusion. Redakcio de loka gazeto *Zvezda* intervjuis la K-dojn, lokis en gazeton grandan artikolon pri kaŭzoj k. celoj de ilia vojaĝo, pri tio, kiel ili per esp-o trovis laboron, kiel esp-o faciligis ilian vojaĝon. Krom tio oni publikigis en la gazeto ilian foton. — *2144.*

★

Ĉe la neŭtraluloj.

ĈU NEŬTRALECO? (Du faktoj)

Jam 16 monatoj pasis depost kiam la lublina t. n. « neŭtrala », sed envere ŝovinista loka grupo de « Pol-E. Anoj » publikigis en la loka gazeto denuncan artikoleton, en kiu estis deklarite, ke nenion komunan ili havas kun la kursoj de esp-o okazantaj ĉe Lublina kooperativo. Nun, la 13-an de aŭgusto, aperis en la sama gazeto letero al la Redakcio, susbskribita de l' estraro de P. E. A., el kiu mi citu la jenajn frazojn: « Pasintan monaton en Lublin aperis gazetaĉo: « Wolnomyśliciel » (Liberpensulo), redaktata de konata ateisto Grafĉinski kaj judaĉoj. — Pola Esp. As., filio en Lublin, trovinte tie kelkajn paĝojn kun esp. teksto, opinias esti devigata publike deklari, ke nenion komunan ĝi havas kun tiuj stultaj en enhavo kaj vulgaraj en formo eldiraĵoj kun kontraŭ-religia kaj komunista karakteroj » (1).

Tio ĉi estas malica denunco, ĉar la suprecitita gazeto kontraŭbatalas nur klerikalismon, kio estas tre danĝera en niaj politikaj rilatoj.

Dua fakto: Antaŭ du semajnoj tute okaze trafis min la jarlibro de U. E. A. En la rubriko pri Lublin mi tralegis interalie, ke la adreso de nia laborista societo « Laboro » (filio en Lublin) estas: Lublin, Bernardinska str. ĉe S-ro Szoferov — anstataŭ: Lublin, Bernardinska 28, ĉe Konsilantaro de Profunuiĝoj (Rada Zwiazków). Vere per stranga ilo kontraŭbatalas nin niaj « neŭtraluloj ». *S-ro* Pruski kaj kompanio ne forgesas pri ni kaj ĉiam penadas montri al ni siajn neŭtralulecojn.

★

La VI-a Esperanta Kongreso Rumania okazos de la 11 ĝis la 13 sept. en Galati. Jam aliĝis kiel gastoj hungaroj, italoj, serboj, turkoj.

(1) Adreso de Redakcio kaj Administracio: A. Ĵbikowski, Lublin, Polio, Poŝtkesto 152. La « Esp. Angulon » redaktas SAT-ano *2738.*

★

Neŭtraluloj malneŭtraliĝas. La kristana loboristaro esperantista el Wien nun vigle klopodas por starigi *Laboristan Internacion Katolikan.* Laboristaj *dianoj* ja ne povas kunlabori kun « satanoj »...

MUNICIO POR SAT KAJ ĈIAJ ORGANOJ

(15. Junio ĝis 3. Sept. 1926)

Aŭstrio: 1533 — 10 mk. g.; *Francio*: 1210 — 5 fr. fr.; *Germanio*: 1223 — 1,95 mk.; 3043 — 3,55 mk.; 710 — 0,75 mk.; 52 — 450 mk.; Prof. el monŝĝ. 31 mk.; *Holando*: 4205 — 0,50 guld.; *Sovetio*: 1516 — 3,50 mk.; *Svedio*: 102 — 2 kr.; *Svisio*: 150 — 0,40 mk.

NIA POŜTO

Redakcio de gazeto « Zvezda ». — Ni volonte akceptos la proponitan artikolon. Sed ne urĝas; uzu la tempon por bone prilabori la verkotaĵon.

428. — La radiko de l' vorto « molberto », uzita de D-ro A. Fiŝer (L. K.), ekzistas en la rusa lingvo; ĝi devenas el la germ. « malbrett » k. rilatas al ia stablo sur kiu kuŝas pentraĵo, ĉu dum pentras la artisto, ĉu en elmontrejo. La franca traduko de tiu vorto estas: « chevalet » (ŝevale), la angla « easel » (iz'l).

Al kelkiuj. — Ĝis nun la protokolo pri nia VI-a ne atingis la Redaktejon. Kial? Ni ne scias.

2921. — Pro malsaniĝo de miaj okuloj, sekve de troa laboro, mi ne povis legi mem la senditan manuskripton. E. K. komisiis K-don Ru plenumi tiun taskon. Post ne longe li raportos pri tio. Tre verŝajne malkonsento ne okazos niaflanke; nur nia « financministro » kredeble malkonsentos la baldaŭan eldonon. Almenaŭ, vi havos sufiĉan tempon por prilaboradi zorgege la tradukon, kiu devas esti finkontrolata de la Literatura Komisio.

Al multiuj. — Ni ripetas, ke la Red. tute ne okupiĝas pri Adm. aferoj. La Administrejo estas en Leipzig, ne en Paris.

Red.

K-dino Makarova A. E., vi forgesis noti la urbon en via koresp.-anonco. Kie vi loĝas?

Adm.

ABONFINIĜO: Ni atentigas la abonantojn de « S-lo », ke kun la n-ro 104 finiĝas la kvaronjaraj abonoj, same la jaraj, kiuj daŭris de oktobro ĝis septembro. Bonvolu tuj reaboni por eviti interrompon en la ekspedo de la gazeto.

Adm.

Ĉiutaga gazeto *Tverskaja Pravda* (Tvera Vero), eldonata de gubernia komitato de komunista partio kune kun gubernia ekzekutiva komitato de Sovetoj en Tver (U.S.S.R.) aperigas ĉiusabate « Anguleton de Internacia Laborkoro ». La Redakcio petas eksterlandajn Kamaradojn, sendi por ĉi anguleto malgrandajn artikoletojn pri la ĉiutaga vivo de laboristoj *en aparta regiono*, pri diversaj okazintaĵoj, strikoj, batalado por ekonomiaj k. politikaj celoj, pri ĉiuj faktoj k. novaĵoj, interesantaj lokajn laboristojn. — Memoru, ke la Redakcio *ne* akceptas grandajn artikolojn pri ĝeneralaj demandoj aŭ tutlanda situacio, sed *nur* malgrandajn leterojn pri *lokaj* faktoj. — La materialon sendu al la Redaktoro de la « Anguleto », K-do Varankin, Tver. Kavŝkola, U. S. S. R.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Mallonga skizo de ekzisto kaj agado de unuiĝo de Sovietaj kaj Komercaj Oficistoj en U. S. S. R. Verkita de J. Kantor, tradukita de Moskvano. Eldono de la supre menciita Unuiĝo. Formato 17 × 13 cm. Disdonata senpage.

Jen la tria libro eldonita esperantlingve okaze de la VI-a SAT-kongreso. Ĝi priskribas la ekziston kaj movadon de la plej multnombra sovet-unia profunuiĝo, de Sovet-oficistoj kaj komerc-laboristoj (mallonge S. T. S.). Komence estas ĝeneralaj sciigoj, el kiuj mi elĉerpas la faktojn, ke la unuiĝo estas bazita laŭ industria produktado kaj, ke la anaro kreskis de 647.850, en 1923, ĝis 1.066.885, en 1926. Sekvas skizo pri historio de la Unuiĝo kaj pri strukturo, administrado ktp., pri defendo de la interesoj de la anoj kaj kultur-laboro, ekz. pliboniĝo de kvalifio, defendo de virina laboro, kluboj kaj eldonado de ĉiutaga « Naŝa Gazeta » (Nia Gazeto) kaj aliaj ĵurnaloj, libroj ktp. Fine ĉapitroj traktas pri partopreno en regna laboro, financoj kaj interligo kun eksterlandaj unuiĝoj. La libro estas bone kompilita, tradukita kaj presita.

E. K. L.

Proverbs in Esperanto and English, tradukitaj de Montagu C. Butler. Bi-lingual Series, Leopold B. Hill, London. Formato 9 × 6 cm., leda koverto, orumita. Aĉetebla (prezo ne montrita) ĉe Brita Esperantista Asocio, London.

Ĉi tiu libreto entrenas 580 proverbojn el la Proverbaro de Zamenhof (nun ne aĉetebla) kun anglalingvaj tradukoj. Ĉi lastaj elmontras kiom internaciaj *laŭsence* estas proverboj, tial ke estas trovebla por preskaŭ ĉiu, angla ekvivalento *jam bone konata*. Sed ĝuste pro tio, la tradukinto citis oftfoje libere anstataŭ traduki laŭvorte, kaŭzunte eble malfacilon por ne-angla esperantisto, kiu provus lerni la anglalingvon el la libro. Mi rimarkis nur unu preseraron kaj la libro estas plaĉe aranĝita.

E. K. L.

Common Commercial Terms in English and Esperanto. Eldonata de The Esperanto Institute Limited, Welwyn Garden City, Herts : Anglio. Formato 18 × 13 cm. Prezo : 6 pencoj.

Zorge aranĝita libreto kiu enhavas ĉirkaŭ 960 ĉiuspecajn komerc- kaj financajn terminojn anglalingvajn kun esperantaj tradukoj, kiuj bone esprimas la sencon.

Rus-esperanta poŝvortaro de N. Karmanov kaj E. Spiridoviĉ. Eldonejo : « La Nova Epoko ». Moskvo. 1926. Formato 11 × 16 cm. 144 pĝ. Prezo : 40 kop., kartonite 60 kop.

Ĉi vortaro estas imitinda de alilingvaj proletaj esp-istoj. Malgraŭ ĝia poŝformato ĝi enhavas ĉiujn radikojn necesajn al la laboristaro, aktuale uzatajn politikajn kaj industriteknikajn vortojn. Por plifaciligi ĝian uzon, la aŭtoroj donas en la fino grupojn de samecaj vortoj (malsanoj, koloroj, ŝtofoj, vestaĵoj, bestoj, arboj, politikajoj, mastrumajoj, iloj kaj maŝineroj, profesioj ktp.). Krome en speciala fako estas kolektitaj ĉiuj vortoj samsonaj kaj samsencaj kun la rusaj.

E. Reto.

Pri la praktika uzo de l' internacia lingvo. Prezo 15 kop.

Esperanto-rondeto en klubo de junularo. Prezo 10 kop.

La ambaŭ ruslingve skribitaj libretoj, eldonitaj de « La Nova Epoko », sendube multe utilos.

Dum la unua en tre konciza formo donas ĉiujn utilajn informojn pri esperanto, SAT, SEU, laborista korespondado ktp., la dua indikas praktike-konkretan programon, programon diktitan de la vivo mem, por fondo kaj gvidado de esperanto-rondetoj en junularaj kluboj.

E. Reto.

Esperanto sur afiŝoj. Kvar grandaj ruslingvaj murtabeloj de Iv. Lidin (Kio estas esperanto. Alfabeto de esp-anto Gramatiko. Afiksoj). Prezo de kvar afiŝoj : 30 kop.

Lerte varbante, bone skemigante la mekanismon de la lingvo, uzante kiel ekzemplojn, internaciajn kaj precipe revoluciajn vortojn, tiuj afiŝoj, pendigotaj en diversaj laboristaj kluboj, lernejoj, uzinoj, ktp., altiros al nia movado aron da novaj anoj. Alilingvaj K-doj! Imitu imitindajon!

E. Reto.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

PROBLEMO : Ekzistas en la mondo almenaŭ 20.000 laboristaj esperantistoj, kiuj ĝis nun ne aliĝis al SAT. Kial ?

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

EL LA REDAKTEJO

Niamaldekstra orelo aŭdis :

— Vi malatentas, ke la grandega plimulto da laboristaj esperantistoj ne bone scipovas la lingvon. Ili legas kun peno, tuj laciĝas, malinteresiĝas, formetas la gazeton kaj fine ne reabonas ĝin. Por tiu granda plimulto Sennaciulo estas tro densa, tro kompakta, ne sufiĉe alloga gazeto. « Aerumu » la paĝojn, t. e. maldensigu la tekstojn, mallongigu la artikolojn ktp.

— Sennaciulo fariĝis senenhaveca; oni povas senpene tralegi ĝin en apenaŭ unu horo, mankas « labkor »-korespondajoj ktp.

— La presaranĝo tute ne plaĉas al mi...

Nia maldekstra orelo aŭskultas, aŭskultados. Eble pli poste, se necese, ni konigos kion aŭdis nia *dekstra* orelo. Dume ne timu gelegantoj, kritikadi severege... Ni petas nur ne forgesi, ke temas eltrovi aranĝon de gazeto, kapabla varbi la 20.000 laboristajn esperantistojn, kiuj, onidire, ekzistas jam nun en la mondo. Ne facila problemo, pri kiu ni ĉiuj devas senĉese cerbumadi. Ni petas al la aktivaj SAT-anoj, ke ili ĉefe atentu ne sian propran opinion pri Sennaciulo, sed tiun de la varbotoj, de la ordinaraj indiferentuloj, kiuj neniam konigas al la Redakcio sian opinion. Kun metodo kaj persisto ni enketadu...

Red.

ATENTIGO !

Kun seriozaj Kooperativistoj ĉiulandaj, precipe kun angl- german- francrus- kaj ital-lingvanoj, serĉas interrilaton, interŝanĝon de libroj, gazetoj kaj statistikajoj, sekretario de koop. duagrada lernejo. Adreso : Johano Zawada, *Przysuka,* pow. Opoczno, *Polio.* — La ĝisnunajn K-dojn korespondantojn, kun kiuj mi kaŭze de longa senlaboreco estis devigita interrompi la rilatojn, mi sciigas pri la supra nova adreso (ankaŭe Lublin) kaj petas je renovigo de korespondado.

KORESPONDADO

TARIFO

Unu enpreso : Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.

MALLONGIGOJ : L — letero, PK — poŝtkarto, PI — poŝtkartoj ilustritaj, PM — poŝtmarkoj, bfl. — poŝtmarko sur bildflanko, k. ĉ. l. — kun ĉiuj landoj, esp-ajo — esperantajo.

Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Aŭstrio.
Grupo dez. koresp. pri ĉ. temoj k. ĉ. l. Adr.: *A. Effler,* Wilhelminenstr. 59, *Wien XVI.*
K-do *Joh. Strasser,* Schönbrunner Str. 69, 1/10, *Wien V,* akceptas reprezentadon de iu ajn firmo, ĵurnalo aŭ eldonejo por Aŭstrio k. Balkanlandoj.

Francio.
K-do *Salan, Nimes,* tuj forveturante alilanden, ĉesas sian korespondadon dum kelka tempo. La koresp-antoj pardonu lin.

Germanio.
K-do *Fritz Haufe,* Fichtenstr. 11, I. *Dresden, N. 6,* dez. koresp. kun gek-doj L, PK, PI, k. ĉ. l.
K-do *Heinz Pfeil, Horrem Bez. Köln,* dez. interŝ. PM, PI, bfl, k. ĉ. l. Certe resp.
Grupo de junlab. esp-istoj dez. koresp. laŭeble kun ekstereŭropanoj pri lab. movado. Adr. : K-do *Herbst,* Dessauer Str. 6, *Hannover.*
Du labor. deziras koresp. kun « ruĝaj gvardianoj » kaj kun orientanoj. Rep-on garantias Albert Wenzel, Hauptstrasse 148, *Einsiedel-Chemnitz.*

Hungario.
Kiuj volas koresp. kun socialist-partigvidantarano, tiuj skribu al : K-do *Henriko Schmidt, Monr, Pest megye,* Rózsa-u. 22.

Nederlando.
Adresŝanĝo : K-do *Joh. Marinus Duinker,* Poŝtkesto, 11, *Den Burg* (Texel). Antaŭe en Helder.

Rumanio.
K-do *Remus Vosilievciu,* str. Reg. Mario 21, *Deva,* Dez. interŝ. PM., k. ĉ. l.

Sovet-Unio.
K-do *Rizvan Kasimov,* Taŝkentskaja, 7, *Poltorack* (Turkmenio) dez. koresp. k. ĉ. l. Certe resp.
— Lab-korespondanto k-do *A. Volskij,* Puŝkinskaja, 32, *Odessa,* dez. koresp. k. ĉ. l. por gazetoj.
— K-do *Andreev Detkov,* Jolovkovskaja, 39, *Odessa,* dez. koresp. kun foto-amatoroj, interŝ, fotajojn.
— *Cita-a SAT-grupo* dez. koresp. k. ĉ. l. precipe kun aziaj k. amerikaj. L, PI, espajoj. Adr. : Poŝtkesto, N. 1, *Cita.*
— K-do *K. Faddejev,* Stolarovskaja, 75, *Cita,* dez. koresp. k. ĉ. l. gejunuloj k. « Labkor-oj » L. gaz., agitfolioj ktp. Ciam resp.
— *Komjunularo ĉelo ĉe la milico kaj juĝejo,* Okrprokuratura, Cirelŝĉikovu, *Cita,* dez. koresp. kun ĉiul. komjunul-org-aĵoj, L, PI.
K-do *I. Kolbin,* Bajkalskaja, 30, *Cita, I.* dez. koresp. k. ĉ. l. fervojistaj org-ajoj por propagandi en sia fervoj-metiejo, L, PI, gaz.
— K-do *A. Sidorov* (ruĝarmeano) N strelkovij polk Dondivizii, *Rostov/Don* serĉas koresp-antojn por reciproka interŝ. de artikoloj pri militistaj demandoj k. lab. aferoj. Represas en sovetiaj diversl. gaz. k. ĵurnaloj.
— « Grupo de komencantoj esp-istaj el Gostomel » dez. koresp. k. ĉ. l. Adr. : *J. Vajnŝtejn, Gostomel,* Stekolni zavod, Kievski okrug.
— K-do *V. Kotelevcev,* Jukowskaja ul. 41, *Ekaterinoslav,* pri ĉ. temoj. k. ĉ. l. L, PI. Resp. garantiata.

Sud-Afriko.
Adresŝanĝo : K-doj *Aron* k. *David Dambe* loĝas nun : 47 End Street, *Johannesburg.*

Le Gérant : L. GLODEAU. ★ Esperanto-Presejo J. Solsona, 9, Rue Hallé, Paris-14e — Telefono : Gobelins 62-71